

DECIZIE

29 ianuarie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ,
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului,

judecătorul:

Judecători:

Valeriu Doagă,

Ala Cobănenau, Vera Macinskaia,

Sveatoslav Moldovan, Ion Vîlcov,

examinînd cererea de recurs declarată de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe r-ul Ungheni, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a întreprinderea de stat „Portul Fluvial Ungheni” împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe r-ul Ungheni, privind contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 12 februarie 2013, prin care a fost menținută hotărîrea Judecătoriei Ungheni din 24 august 2012, de admitere a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 29 februarie 2012, ÎS „Portul Fluvial Ungheni” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe r-nul Ungheni prin care a solicitat de a recunoaște ilegalitatea și a dispune anularea deciziei nr. 15 din 18 ianuarie 2012 emisă de șeful IFS Ungheni asupra cazului de încălcare fiscală.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, în urma controlului efectuat la ÎS „Portul Fluvial Ungheni” de către inspectorii fiscali de stat din cadrul IFS raional Ungheni în perioada 26 decembrie 2011 pînă la 28 decembrie 2011, la 18 ianuarie 2012, IFS Ungheni a emis decizia nr. 15, în baza căreia s-a dispus încasarea la veniturile bugetului taxa pentru extragerea mineralelor utile, pentru perioadele fiscale a anilor 2007- 2009, în sumă de 591.852 lei și de a fi aplicat pentru încălcarea

legislației fiscale, ținând cont de cerințele art. 233 (l) al Codului fiscal, art. 4(1) a Legii pentru punerea în aplicare a Titlului V al Codului fiscal.

Indică reclamantul că conform prevederilor art. 261 (5) din Codul Fiscal, Titlul V, pentru eschivarea de la calcul prin neprezentarea dărilor de seamă a taxei pentru extragerea mineralelor utile aferentă bugetului cu 591.852 lei, se aplică amendă în mărime de 100 % din suma diminuată, ceea ce constituie 591.852 lei. Pentru neachitarea în termenii stabiliți a taxei pentru extragerea mineralelor utile aferentă bugetului în baza art. 228 din CF, s-a calculat majorare de întârziere în sumă de 282.382 lei.

Reclamantul consideră că decizia nr. 15 din 18 ianuarie 2012, emisă de Inspectoratul Fiscal de Stat pe r-ul Ungheni este eronată, nefondată, rezultată din aprecierea subiectivă și incompletă a legislației, a probelor puse la baza emiterii actului administrativ, care contravine prevederilor legislației fiscale a Republicii Moldova pe perioada invocată.

A mai menționat reclamantul, că prevederile pct. 2 art. 299 Cod fiscal, pînă la introducerea completărilor în baza Legii nr.108-XVIII din 17.12.2009, stipula expres noțiunea de minerale utile și anume "Minerale utile - zăcăminte minerale naturale care se conțin în subsol", pct. 3 art. 299 CF, definește noțiunea de subsol - ca partea scoarței terestre situată mai jos de stratul de sol și de fundul bazinelor de apă, care se întinde pînă la adîncimi accesibile pentru studiere valorificare geologică".

Astfel, indică că ÎS „Portul Fluvial Ungheni” nu a efectuat și nici nu efectuează extragerea zăcămintelor minerale utile, ci efectuează menținerea șenalului navigabil prin luarea stratului aluvional care se depune deasupra fundului râului și formează praguri ce obstruiează navigația și respectiv prevederile Codului Fiscal invocate în Decizie de către IFS Ungheni nu au fost încălcate din motivul, că lucrările efectuate au fost cele de menținere a șenalului navigabil.

Plățile la unitățile administrativ-teritoriale (taxe pentru extragerea mineralelor utile), nu urmează a fi efectuate din motivul că în conformitate prevederile Codului Subsolului, la efectuarea lucrărilor de menținere șenalului se obține produsul în formă de sol necondiționat care se află deasupra fundului râului, deci nu constituie substanțe minerale utile.

Mai indică reclamantul că modificările în Codul Fiscal privind mineralele utile extrase, inclusiv și ce sedimentate pe terenurile obiectivelor acvatiche s-au efectuat prin introducerea completărilor în art. 299 pct. 2 în baza Legii nr.108-XVIII din 17.12.2009, în vigoare din 01.01.2010, prin urmare în conformitate cu prevederile art. 45, 46 a Legii nr. 780-XV din 27.12.2001, privind actele legislative, modificările efectuate nu i caracter retroactiv.

Astfel, susține reclamantul că taxa pentru extragerea mineralelor utile urmează a calculată, declarată și achitată din data publicării completărilor în Monitorul Oficial.

Începînd cu 01 ianuarie 2010, ÎS „Portul Fluvial Ungheni” calculează, declară achită neîntemeiat taxa pentru extragerea mineralelor utile, fapt ce contravine legislației în vigoare a RM, fiind adus un prejudiciu considerabil întreprinderii și care urmează a fi restituită de la buget.

Cere, reclamantul recunoașterea ilegalității și anularea deciziei nr. 15 din 18 ianuarie 2012, emisă de IFS pe r-ul Ungheni.

Prin hotărîrea Judecătoriei Ungheni din 24 august 2012, a fost admisă acțiunea și s-a anulat decizia Inspectoratului Fiscal Ungheni nr. 15 din 18 ianuarie 2012 ca ilegală.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 12 februarie 2013, cererea de apel declarată de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe r-nul Ungheni a fost respinsă, iar hotărîrea Judecătoriei Ungheni din 24 august 2012 – menținută.

La 15 martie 2013, Inspectoratul Fiscal de Stat pe r-nul Ungheni a declarat recurs, solicitînd casarea deciziei Curții de Apel Bălți din 12 februarie 2012 și hotărîrii Judecătoriei Ungheni din 24 august 2012, cu emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii.

În motivarea cererii de recurs, recurenta a invocat că atît instanța de fond cît și cea de apel, nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele pricinii și în mod neîntemeiat au ajuns la concluzia de a respinge acțiunea.

Susține recurentul că potrivit art. 299 pct. 2) Titlul III din Codul fiscal, mineralele utile reprezintă acele zăcămintele minerale naturale care se conțin în subsol, precum și cele sedimentate pe terenurile obiectivelor acvatice. Completarea noțiunii de minerale utile cu textul „precum și cele sedimentate pe terenurile obiectivelor acvatice” prevăzute în art. 2 pct.2 Titlul VIII din Codul fiscal, a avut drept scop interpretarea coerentă și uniformă a noțiunii subsol, întrucît atît prin legea veche, cît și prin cea actuală, a existat taxa care prevede impozitarea extragerii mineralelor utile, iar reglementările introduse prin lege nu au urmărit scopul introducerii unei taxe noi, și nici mărirea bazei fiscale.

La fel, indică recurentul că art. 1 din Codul subsolului, prevede noțiunea de subsol ca fiind parte a scoarței terestre aflată sub stratul de sol fertil, iar lipsa acestuia sub suprafața terestră și fundul bazinelor de apă și apelor curgătoare, care ajunge pînă la adîncimi accesibile pentru cercetare geologică și valorificare.

Astfel, menționează recurentul că în baza art. 315 Titlul VIII din Codul fiscal, subiecți ai impunerii cu taxa pentru extragerea mineralelor utile, sunt persoanele juridice și fizice, indiferent de tipul de proprietate și formă juridică de organizare, înregistrate în calitate de întreprinzător care efectuează extragerea mineralelor utile, iar obiect al impunerii este costul mineralelor utile extrase după cum prevede art. 316 Titlul VIII din Codul fiscal, iar contribuabilul a avut obligațiunea de a calcula, declara și achita taxa menționată la buget de sine stătător trimestrial din volumul extracției mineralului util și cheltuielile suportate în procesul de extragere a acestora pentru perioadele anii 2007-2009.

Conform prevederilor art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă, că Curtea de Apel Bălți a pronunțat decizia la 12 februarie 2013 și a fost recepționată de recurent la 05 martie 2013 (f.d. 132). Cererea de recurs a fost depusă la 15 martie 2013, motiv pentru care recursul se consideră a fi depus în termen.

Examinînd materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ conchide că recursul înaintat de Inspectoratul Fiscal de Stat pe r-ul Ungheni este nîntemeiat și urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Conform art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre.

Materialele cauzei atestă că, prin decizia Inspectoratului Fiscal de Stat pe r-ul Ungheni nr. 15 din 18 ianuarie 2011, ÎS „Portul Fluvial Ungheni” a fost obligat să plătească taxa pentru extragerea mineralelor utile sedimentate pe terenurile acvaticice pentru perioada anilor 2007-2009, în conformitate prevederile art. 299, 315-318 Cod fiscal și să plătească o amendă pentru neachitarea taxei și majorările de întîrziere.

Conform prevederilor art. 315 Cod fiscal, subiecți ai taxei pentru extragerea mineralelor utile sînt persoanele juridice și fizice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, înregistrate în calitate de întreprinzător, care efectuează extragerea mineralelor utile.

Potrivit prevederilor art. 316 Cod fiscal, obiect al impunerii este costul mineralelor utile extrase.

Norma cuprinsă în art. 299 pct. 2 Cod fiscal, minerale utile sunt zăcămintele minerale naturale care se conțin în subsol, precum și cele sedimentate pe terenurile obiectivelor acvaticice.

Prin urmare, Colegiul constată că instanțele ierarhic inferioare, la caz, în mod eronat au interpretat normele de drept sus-enunțate, or, în urma modificărilor operate în art. 299 pct. 2 Cod fiscal, prin Legea nr. 108 din 17 decembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial nr. 1193-196/609 din 29 decembrie 2009, textul art. 299 pct. 2 Cod fiscal, nu a fost schimbat, ci a fost completat cu sintagma „precum și cele sedimentate pe terenurile obiectivelor acvaticice”.

Instanțele ierarhic inferioare în mod eronat au concluzionat că în perioada anilor 2007-2009, se considerau minerale utile zăcămintele minerale naturale care se conțin în subsol, mineral util era doar nisipul extras din subsol nu și cel care era sedimentat pe fundul bazinelor acvaticice, chiar dacă avea calitate de nisip de construcție.

În acest context, instanța de recurs notează că completarea art. 299 pct. 2 Cod fiscal, a fost efectuată cu scopul de a da o interpretare acestei norme și nici de cum pentru modificarea conținutului ei.

În continuare, se reține argumentul recurentului cu referire la anexa 2 a Titlului VIII din Codul fiscal, care stipulează că nisipul de construcție și nisipul de prundiș sînt considerate minerale utile.

Art. 1 din Codul subsolului, definește substanțele minerale utile ca fiind acumulări, în subsol, de minerale naturale, hidrocarburi și ape subterane, ale căror compoziție chimică și proprietăți fizice permit folosirea lor în sfera producției materiale și consumului imediat sau după prelucrare. La substanțe minerale utile se referă și rămășițele biologice împietrite (fosile) aflate în subsol.

Anexa nr. 2, Titlul VIII din Codul fiscal, prevede impunerea taxei pentru extragerea mineralelor utile și anume: materiale de construcție nemetalifere (materii prime pentru ciment, cretă, piatră de parament, piatră tăiată, piatră brută, piatră spartă, nisip de construcție, amestecuri de pietriș cu nisip, prundiș, pietriș, materie primă pentru cheramzită, argilă pentru cărămidă etc.)

Prin prisma celor enunțate, instanța de recurs notează că, nisipul este considerat un material de construcție, iar extragerea acestuia se impune cu taxă. Astfel,

Inspectoratul Fiscal de Stat pe r-nul Ungheni în mod întemeiat a obligat ÎS „Portul Fluvial Ungheni”, prin decizia nr. 15 din 18 ianuarie 2011, să plătească taxa pentru extragerea mineralelor utile sedimentate pe terenurile acvatice pentru perioada anilor 2007-2009.

Față de cele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul și de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărâri noi, de respingere a acțiunii.

În temeiul celor expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. b) CPC al Republicii Moldova, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe r-ul Ungheni.

Se casează decizia Curții de Apel Bălți din 12 februarie 2013 și hotărârea Judecătoriei Ungheni din 24 august 2012, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a întreprinderii de stat „Portul Fluvial Ungheni” împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe r-ul Ungheni, privind contestarea actului administrativ, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care:

Se respinge ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată a întreprinderii de stat „Portul Fluvial Ungheni” împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe r-ul Ungheni, privind contestarea actului administrativ.

Decizia rămîne irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Vera Macinskaia

Sveatoslav Moldovan

Ion Vîlcov